український католицький часопис

МІСІОНАР

Рік заснування 1897 № 2 (52) * лютий 1997

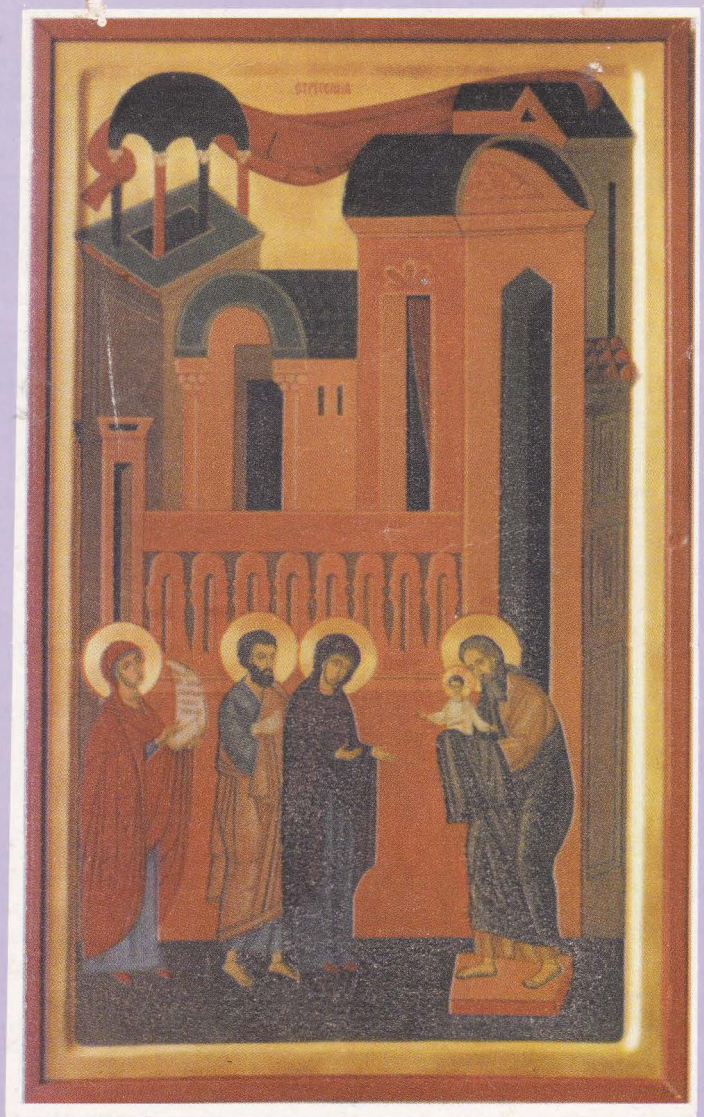

МІСІОНАР ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ

Український католицький часопис
Заснований у 1897 році
Засновники - Отці Василіяни

Реєстраційне свідоцтво ЛВ-№122

Головний редактор
о. Василь Зінько, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ,
о. Іван Новак, ЧСВВ,
о.Йосафат Воротняк, ЧСВВ

Літературне редагування та коректура Ігоря Скленара

Комп'ютерна верстка Ольги Кузьмич

Адреса редакції:
м. Львів, 290019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський монастир ОО. Василіян
тел. 72-46-94

Підписано до друку 29.1.97 р. Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Тираж 3000 прим. Зам. 2

Ціна договірна

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській книжковій друкарні видавництва Отців Василіян «Місіонер».
292310, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

© Журнал "Місіонар", 1997.

ЗМІСТ

о. Юліан Катрій, ЧСВВ
Празник Господнього Стрітення 1
Намір апостольства молитви на лютий 5
о. Павло Мадяр, ЧСВВ
Йдім собі назустріч! 8
Ілько Білий
Під покров Марії 10
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Шлях берестейських монахів 11
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ
Преосвященний єпископ Григорій Хомишин і священномученик Йосафат ... 15
Нам пишуть 16
о. Мелетій Батіг, ЧСВВ
Різдвяні колядки 17
о. Дам'ян Богун, ЧСВВ
Якого маємо Папу? 21
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Спогади про мучеників на Воркуті 23
Євген Шидловський
Як "перехрещували" уніатів у православіє 25
На порозі вічності 26
Іван Долинюк
Пошана до Бога у Старому Заповіті 28
о. Дам'ян Богун
Рідкісне торжество в Івано-Франківську . 29
брат Йоанікій Чверенчук, ЧСВВ
Цілопальна жертва 30

На обкладинці: Стрітення Господнє

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

ПРАЗНИК ГОСПОДНЬОГО СТРІТЕННЯ

"Радуйся благодатна, Богородице, бо з Тебе засяяло Сонце правди Христос Бог наш, який просвічує тих, що в темряві"

(Тропар празника).

Різдвяні свята завершуються празником Господнього Стрітення, що його святкуємо 15 лютого, сорокового дня після Христового Різдва. Цей празник своїм змістом тісно зв'язаний з Христовим Різдвом, бо як у Різдві, так і тут Христос при своїм пожертвуванні у святині об'являє нам Своє божество. Від зустрічі Божої Дитини і Його Пресвятої Матері з праведним Симеоном і сам празник дістав у Східній Церкві назву Стрітення. Три речі візьмемо під увагу: основу празника, його установлення та дух його богослуження.

Основа празника

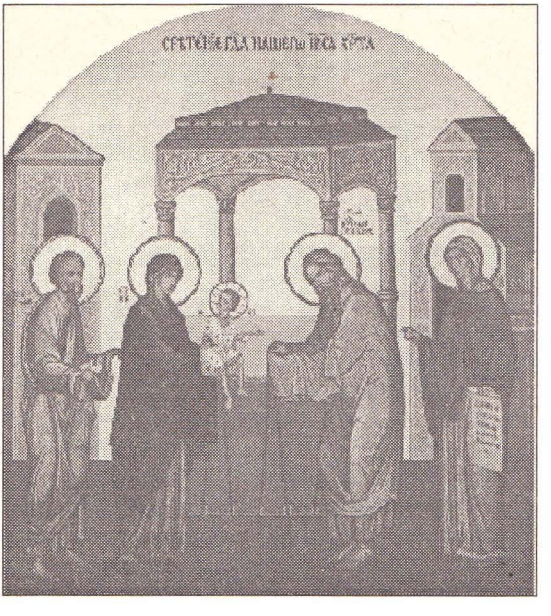

Празник Стрітення грунтується на події з життя нашого Спасителя, що її записав св. Євангелист Лука (глава 2, 22—40). Закон Мойсея приписував, що кожна жінка після народження хлопчика через 40 днів не сміла входити до храму, бо в тому часі вона вважалася нечистою. Ці 40 днів звалися днями очищення. Після закінчення цього реченця мати новонародженої дитини приходила до храму і приносила жертву очищення. Багатша жінка жертвувала однолітнє ягня на всепалення та молодого голуба або горлицю, а вбога мала принести пару голубів або пару горлиць. Пречиста Діва Марія, як Божа Мати, не була зобов'язана до обряду очищення, бо освятилася Христовим Різдвом, як каже кондак празника: "Ти лоно Дівиче освятив Різдвом Твоїм". Та все-таки Вона в покорі виконує припис закону і приносить у жертву дві горлиці.

Крім того над первородним хлопчиком 40—го дня відбувається ще обряд пожертвування Богові і його викуплення. Той, що мав освятити й викупити всіх людей, дозволяє, щоб найперше сам був посвячений Богові і викуплений. "Предвічний Бог, — каже литійна стихира, — що колись на Синаю дав закон Мойсеєві, сьогодні являється як Дитина. Як Творець закону, Він виповняє закон, і по закону приноситься у храм і дається старцеві".

Окремої уваги заслуговує ще провидінна зустріч Божого Дитяти і Його Пречистої Матері з праведним Симеоном. Св. Лука каже, що Симеон "був праведний та побожний, очікував утіхи Ізраїля, і Дух Святий був на ньому. Йому було відкрито Св. Духом, що не бачитиме смерті перш, ніж побачить Христа Господа" (2, 25—26). За Божим просвіченням Симеон у Дитятку Ісусі пізнає Месію, бере Його на свої руки і прегарною молитвою благодарить Господа Бога за ласку, що його очі побачили обіцяного Спасителя. Наша Церква відправу Вечірні за кожним разом завершує молитвою Симеона "Нині відпускаєш". При цьому старець Симеон пророкає Пресвятій Богородиці її майбутню жертву і терпіння задля Ісуса Христа.

Установлення празника

Празник Господнього Стрітення почався в Єрусалимі у другій половині 4—го віку. Першу згадку про нього подає паломниця С. Етерія у своєму "Щоденнику", де вона зве його "40-им днем після Богоявлення". Його святкування вона так описує: "Сороковий день після Богоявління святкується дійсно з найбільшою урочистістю. Цього дня йде процесія до храму Воскресіння і всі тут збираються на Літургію. Все правиться по приписаному порядку з найбільшою урочистістю, наче на Пасху. Всі священики проповідують і також єпископ. Всі вони пояснюють текст Євангелії, де говориться, як 40-го дня Йосиф і Марія принесли Господа до храму" (Гл. 26).

З Єрусалиму празник поширився по цілому Сході, але щойно в 6 столітті за цісаря Юстиніяна (527—565) він набирає особливого значення. Цісар Юстиніян наказав уважати Господнє Стрітення за великий празник і святкувати його в цілому цісарстві. З тієї причини в богослуженнях цього празника Церква кілька разів молиться за імператора.

Причину до урочистого святкування Стрітення дали дві надзвичайні події: морова інфекція в Царгороді й на околиці та землетрус в Антіохії. При кінці 541 року в Царгороді і його околиці появилася морова інфекція, від якої щоденно гинули тисячі людей. Так тривало три місяці. А до того ще в Антіохії був великий землетрус. Передання каже, що в тому часі один праведник мав об'явлення від Бога: нещастя, яке настигло державу, відійде, коли буде установлене урочисте святкування Господнього Стрітення. В 542 році за наказом цісаря Юстиніяна відбулося урочисте святкування празника і інфекція відступила.

Зі Сходу празник Стрітення перейшов у 5-му віці до Рима, звідси в 7-му віці до Франції і Іспанії, а в 8-му — до Німеччини. Його установлення на Заході одні приписують папі Гелясію (+496), а інші — папі Григорію Великому (+604). Папа Сергій (687—701) започаткував на Стрітення звичай відбувати процесію зі свічками. Цей звичай досить швидко прийшов з

Рима до Єрусалиму й інших міст Палестини. Кирило Скитопольський (+557) у своєму "Житті Св. Теодосія Великого" оповідає про багату жінку римського урядовця, на ім'я Ікалію, яка між Єрусалимом і Вифлеємом збудувала гарну церкву в честь Пресвятої Богородиці і там завела звичай святкувати празник Стрітення зі свічками. Про цей звичай говорить також єрусалимський патріарх Софроній (+к. 641) у своїй проповіді на празник Стрітення. Світло свічок — це гарний символ правдивого Божого світла, що ним є сам Господь наш Ісус Христос.

Виглядає, що ношення свічок у процесії на Стрітення ще раніше було в практиці в Олександрії. Кирило Олександрійський (+444) у своїй проповіді про принесення Дитяти Ісуса до храму згадує про ношення свічок цього дня в Олександрії. Про таку саму практику в Анкирі говорить Теодот Анкирський (+к. 446). Звичай благословити свічки на Стрітення прийшов аж після 10—го століття. Перший раз згадує про нього Римсько—Германський служебник з 12-го століття.

Празник Стрітення на Заході первісно був Господнім і набагато пізніше став вважатися Богородичним та дістав назву "Очищення Пречистої Діви Марії" або "Пожертвування Ісуса у святині". Нові приписи латинської Церкви від 2-го Ватиканського Собору знову поставили Стрітення поміж Господні празники.

У Східній Церкві Стрітення належить до Богородичних празників і подекуди має також назву "Стрітення Пресвятої Богородиці". Цей празник має один день перед— і сім днів після празденства. На цей день мають проповіді багато Отців і Вчителів Східної Церкви. Службу празника написали св. Андрій Критський, св. Іван Дамаскин, св. Косма Маюмський, патріарх Герман і Йосиф Студит. Наступного дня після Стрітення Східна Церква святкує пам'ять праведних Симеона й Анни.

Дух Богослуження празника

Дух богослужби Стрітення є той сам, що й дух Христового Різдва і Богоявлення: прославити Богоявлення на землі, звеличити Христове Божество та віддати честь Пречистій Діві Марії як Богоматері. Про глибокий зміст і значення празника прегарно говорить у своїй проповіді на цей день св. Кирило Олександрійський. "Предвічний, — каже він, — мале Дитятко і древній днями (себто Бог). Дитя при грудях і Творець віків. Бачу Дитину і пізнаю Бога. Дитя кормиться і світ удержує. Дитя плаче і світові дає життя і радість. Дитина в пеленках і мене звільняє від гріховних пелен... Це Дитя славлять ангели, Йому поклоняються архангели, перед Ним дрижать власті, Його вихвалюють сили, Йому честь віддають херувими, Його благословлять серафими, Його славить сонце, Йому служить місяць, Його слухає природа, Йому повинуються джерела і моря... Це Дитя поконало смерть, перемогло диявола. Знищило клятву... стерло гріхи, осудило єресі, украсило все створіння, спасло Адама, обновило Єву, призвало народи, освятило світ... Тож усі світло зустрічаймо Господнє Стрітення... Так цей день прикрасімо свічками, як годиться синам світла і істинному Світлові—Христові принесімо свічки з душевними світлами" (Пролог, Ч. І.).

Стихири, вечірні і сідални, канон та стихири Утрені — це один величний гимн слави в честь Христового Богоявлення, в честь предвічного Воплочення Бога—Слова та в честь Пресвятої Богородиці. Ця мала Дитина, що її сьогодні батьки принесли до храму — це Бог предвічний, що дав закон Мойсеєві на горі Синай: "Сьогодні Той, — співаємо у стихирах Литії, — що колись був дав закон Мойсеєві на Синаї, повинується задля нас приписам закону, бо змилосердився над нами... Сьогодні Симеон бере на руки Господа слави, що Його спершу Мойсей у темряві бачив, як на Синайській горі давав йому таблиці... Творець неба й землі сьогодні носиться на руках старцем Симеоном".

Дитятко, що його сьогодні бачимо в храмі — це пророками провіщений і Богом посланий Месія: "Скажи, Симеоне, — співаємо у стихирах Вечірні, — кого ти, тримаючи на руках у храмі, радуєшся? Кому кажеш і кличеш: "Нині я став свобідний, бо бачив мого Спасителя?" Це Той, Хто з Діви народився, Він Бог Слово від Бога, що задля нас воплотився і спас людину, Йому поклонімся".

А Мати принесеного до храму Дитяти — це Пресвята Богородиця. "Прикраси твою світлицю, Сіоне, — каже стихира на стиховні вечірні — і величай Царя—Христа, вітай Марію — небесну браму, бо Вона — це херувимський престіл; Вона носить Царя слави". Пречиста Діва Марія не тільки Мати Христова, але Вона також наше уповання й наша Заступниця. У 9-ій пісні канона Утрені Її благаємо: "Богородице Діво, надіє християн, покрий, збережи і спасі тих, що на Тебе уповають... Богородице Діво, для світу блага Помічнице, покрий і збережи нас від усякої нужди й печалі".

Свята Церква, бачачи велике таїнство Богоявлення і Божої любові, взиває своїх вірних до прослави Христа Господа: "Хай ангельський хор чудується, а ми земними голосами заспіваймо пісню, бачачи невисказане Боже зшестя. Той, що перед Ним дрижать небесні сили, Його сьогодні обіймають старечі руки єдиного Чоловіколюбця" (Сідален Утрені).

о. Юліан КАТРІЙ, ЧСВВ

НОВИНИ З ВАТИКАНУ

ЦИГАН НА ПРЕСТОЛАХ

Папа Іван Павло II проголосив блаженним, тобто беатифікував першого цигана. Він народився в Іспанії і називався Серафіно Хіменес Малья. Коли народний червоний фронт у 1936 році хотів зробити Іспанію комуністичною та вів терор проти Церкви — священиків і чернецтва, то цей циган захистив молодого священика. За це його червоні міліціонери розстріляли. (Ват. радіо)

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

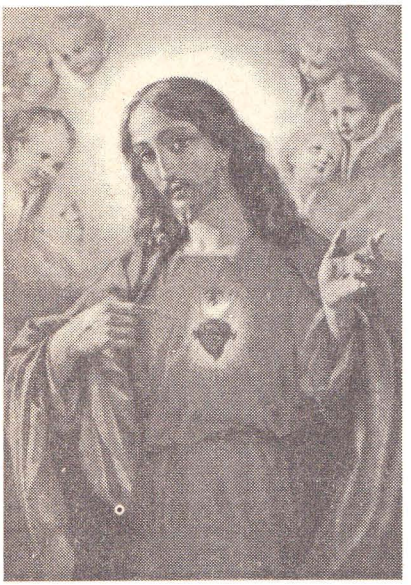

Оце Серце, що так дуже полюбило людей...

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії всі свої молитви, справи, слова, думки й терпіння нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників і у всіх намірах Апостольства Молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяте Серце Ісуса і Марії, спомагайте св. Церкву і Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІР АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛЮТИЙ:

Загальний: ЩОБ ХРИСТИЯНСЬКІ СПІЛЬНОТИ ПОКАЗУВАЛИ КОНКРЕТНИМИ ДІЛАМИ СВОЮ СОЛІДАРНІСТЬ З ТИМИ, ЩО ТЕРПЛЯТЬ (Поблагословлене Святішим Отцем).

Про цю справу вже пише святий Яків, апостол, у своєму листі: "Яка користь, мої брати, коли хтось скаже, що має віру, але діл не має? Чи може його спасти віра? Коли брат або сестра будуть нагі й не матимуть куска хліба, і хто-небудь з вас до них скаже: "Ідіть собі з миром, грійтесь та годуйтесь", і не дасть їм потрібного для тіла, то що їм це допоможе? Так само й віра, коли діл не має, мертва сама в собі. Та хтось скаже: "Ти

маєш віру, а я маю діла. Покажи мені твою віру без діл, а я тобі покажу моїми ділами мою віру" (Яків 2, 14-18).

Оті слова дуже правдиві і підходять до цього наміру. Ми часто чуємо про любов і про солідарність, але тих діл щось не бачимо. Коли взяти якусь публікацію, там аж медом капле зичливість і співчуття до бідних, знедолених і упосліджених. Мало що християнські громади стараються про потребуючих. Коли ми нині дивимося на добродійний церковний рух, то тут визначаються ще німці, бо в них є відповідні установи як "Кірхе ін нот" ("Церква в потребі"), "Адвеніят" ("Нехай прийде"), братство свв. Кирила і Методія Йосипа Марії де Вольфа, австрійське "Мізереор". Помагають і американці та канадці. А ще не забудьмо згадати Мальтійську службу, машини якої часто бачимо на українських шляхах.

Коли буде краща солідарність, згода між християнськими спільнотами, то можна краще зарадити потребуючим. Недаремно кажуть: "Громада по нитці — бідному сорочка". Добродійні установи ми повинні мати в кожній громаді та кожній парафії. Подекуди вони й є. Та дай, Боже, щоб їх було набагато більше.

Місійний: ЩОБ ХВОРІ І СТАРШІ ВМІЛИ ЛУЧИТИ СВОЇ ТЕРПІННЯ З ХРИСТОВИМИ, ЖЕРТВУЮЧИ ЇХ В НАМІРАХ ЦЕРКВИ.

Хворі та старші часто не бачать прекрасної нагоди зробити багато добра у своїй немочі. У них на руках є тверда валюта перед Богом — терпіння. Воно найбільше вартує, а тим більше, коли злучене з муками Христовими. Тоді їхні хрестики набувають просто безконечної вартості. Правда, є люди, які дуже гарно розуміють це. І хто довше працював у лікарнях, як от священики, то можуть навести багато прикладів отаких святців, що останні роки свого життя корисно проводили. Ми тут це пригадуємо усім. Хто має віру в Бога та надію на нагороду, той не тільки вже тут перебуде чистилище, але й собі збере багаті скарби на небо!

Місцевий: ЗА ОПІКУ НАД ДІТЬМИ.

У пресі писали, що у Свердловській області (Російська Федерація) місцева міліція зробила облаву і зловила 3900 безпритульних дітей. З того тішитися нема чого, бо це вельми сумне явище. Але у нас теж до подібного йде. От дивіться, як на вулицях наших міст малі хлопчаки і дівчатка жебрають та просять у водіїв автомашин і перехожих милостиню.

Коли таких малих жебраків спитати про те, де є їхні батьки, то вони мають стереотипну відповідь: у лікарні або сама мати вдома... Хоча буває і таке, що дитина коло церкви просить у вірних, а мати сидить неподалік храму на лавці та й курить цигарку...

В останні роки помічаються між школярами і крадіжки. Це дехто пояснює тим, що біда, і діти змушені красти. Хоч не все це правда. Є куди бідніші діти, та коли мають порядних батьків, то вони навіть стебельця не рушать. Звичайно, краджені гроші ідуть на гумові жуйки або й ще гірше - на цигарки та алкоголь.

Громадяни такими дітьми повинні ближче зацікавитися і не давати їм нагоди вчитися на неробів і злочинців: коли голодне, то нагодувати. Хоча бувають випадки, що малий жебрак кидає зразу кусень хліба геть, бо він хоче грошей... Отож, дбаймо про дітей у нашому довкіллі.

Місячний покровитель на лютий - Святий ВУКОЛ (19.2)

Він був учнем Святого Івана Богослова і ним висвячений на єпископа міста Смирни в Малій Азії. Змалку визначався побожністю та вів побожне життя. Коли став владикою, то пильно дбав за спасіння душ повірених собі овець. Декотрі письменники твердять, що Вукол був тим ангелом, що до нього говорив в "Об'явленні" (2, 8—11) Перший і останній (Господь Бог): "Знаю твої діла, і горе, і вбогість, але ти багатий — і наругу тих, що звуть себе жидами, а ними не є, а тільки божницею сатани. Будь вірний аж до смерті і дам тобі вінець життя". Після смерті Св. Вукола на його гробі діялися різні чуда, а основне, що на його могилі виросло було зілля, яке приносило хворим полегшення.

З ПОТОКУ НОВИН

З БОГОМ ДО ЧИТАЧА

Ми вже звикли до появи нових газет, які видають чиєленні партії, організації, об'єднання, приватні особи. Не є новиною й видання релігійних структур, єпархій. Але газета "З нами Бог", що виходить друком у Червонограді, особлива. Бо видає її греко-католицька церква св. Йосафата, хоча у майбутньому сподівається на підтримку інших церков.

Матеріали першого номера присвячені Водохрестю, проблем але Церкви у контексті сьогодення, друкує газета (її редактор — настоятель о. Михайло Нискогуз) інформаційну хроніку, вірші на духовну тематику. Відрадно й те, що газета відразу повела екуменічний діалог.

"НОВА РАДІСТЬ СТАЛА"

Таку назву мало театралізоване дійство, яке побачили червоноградці у дні Різдяних свят на сцені народного Дому "Просвіта". Його підготували актори місцевого драмтеатру ім. Лесі Українки під керівництвом режисера Д. Винничка.

У ці дні відбувся й інший культорологічний захід — фестиваль дитячої пісні "Різдвяні дзвіночки".

Тарас ЛЕХМАН,
м. Червоноград

ЙДІМ СОБІ НАЗУСТРІЧ!

Все на світі добро починається з об'єднання добрих сил, а зло — з розпорошення тих сил. Зло — це частка, яка не хоче визнати цілого, яка шукає своєї окремішності, бо вона не хоче служити спільному ділу, добру всіх, а шукає лише своїх особистих вигод. У великій родині досить одної самолюбної, неслухняної дитини, яка все тягне до себе, а про інших взагалі не хоче подумати, то настане розбрат і дружня сім'я розпадеться цілковито.

Переживаємо століття найбільших катастроф, найбільших лих, яких зазнало людство. Це зло почалось від ідеології безбожництва (марксизм і ніцшеанство) і голошенням таких ідей, які одним мали принести велике добро, а іншим — смерть. Класова боротьба і расизм поділили світ на ворожі сили, які відтак зіткнулись і принесли безконечні страждання і руїну всього найкращого, що людство здобуло кропіткою працею довгих століть. Першою прокинулась Церква, яка пригадала людству вічний заклик Христа до миру, любові і єдності і своїм 21 Вселенським (II Ватиканським) Собором призвала всіх християн і людей доброї волі об'єднати свої зусилля. Тому тепер екуменізм — прагнення до єдності всіх християн — такий важливий у наш час, як колись було слово Христа: "Покайтеся, наверніться, бо наблизилось Царство Боже!" "А як не покаєтесь, всі загинете!"

Християнство не може бути частково правильне, а частково ні. У ньому не сміє хибити ні одна йота, ні одна риска... як зі стіни дому не сміє хибити ні одна цеглина, бо інакше весь дім завалиться. Церква збудована Христом як один дім, на одному фундаменті, з однаковими правилами життя, які зобов'язують усіх... Бо дух, що оживляє Церкву — це Святий Дух — Божа любов, яка забезпечує Церкві тривання до кінця віків. Реформатори — як це вже тепер стало ясно—часто виступали під діянням Святого Духа, щоб пробудити сонних або освіжити застарілі структури, які з часом заплісняві. Але те, що пробуджувало всіх — це було нове пробудження віри і любові — і тому перетривало всі періоди непорозуміння тією програмою, яка дійсно голосила освіжену любов до Бога і до своїх ближніх. Екуменізм — це єдине в церковній лінії, яке ніколи не вмре і не може померти. Прагнення до єдності всіх християн і всіх людей — це єдине, що може врятувати людство від ненависті, безконечних суперечок. Тому шукаймо всього, що нас об'єднує і тоді певно будемо виконувати волю Христа.

У нас, в Україні, так як ніколи виникло раптово розуміння Екуменічного руху, що, певно, є рухом відновлення всього християнства. Горе нам, якщо не зрозуміємо весняного подуву, пробудження таких сил, які якраз з Божого замислу мають принести мир, співпрацю у цілому людстві. Господь часто мусів пробуджувати і своїх учнів: "Не спіть, а чувайте... хай будуть світильники запалені у ваших руках!"

То чого ж вимагає екуменізм? Перш за все живої віри! Господь прийшов "спасти всіх людей і привести до пізнання віри!" Тому великий гріх говорити так, як говорив на своєму соборчику митрополит

Санкт-Петербурга Йоан: "Ми повинні протистояти усім чужинецьким течіям, релігіям, бо в нас є власний і "русский Бог". Тому, що Україна ще у багатьох сферах життя — отже, і релігійному відношенні — залежить від свого північного сусіда, де в 1589 році було засновано патріархат, не зашкодить нам знати, і то з найпевніших джерел самих православних священиків, як ставляться до екуменізму у Росії.

Православний священик о. Смирнов передав в радіопередачі подробиці екуменічного обговорення відносин між теперішніми Церквами і віросповіданнями, яке пройшло в Московському університеті — на колишній кафедрі марксизму і ленінізму. Присутнім був о. Яків Кротов, який і передав всі ці подробиці (26.VI.95).

Хоч на зібранні були представники всіх релігій і всіх напрямків, виступали переважно лише колишні професори кафедри марксизму—ленінізму, які визнали себе атеїстами і готові разом зі суто православним напрямком боротись проти всіх впливів Заходу і інших чужинецьких ідей у Росії. Головний референт був о. Віктор Боровий, який ще за Сталіна очолив представництво Православної Церкви за кордоном. Проти спільної дії з Католицькою Церквою була висунута ідея створення Всесвітньої Ради Церков. Замість Ватикану створити центр об'єднання християн у Москві. Характерно те, що колишній професор марксизму Ярушевич не згадав нікого з визначних екуменічних діячів росіян за кордоном, хоча всі знають, як багато в цьому напрямі зробили Н. Зернов і Н. Бердяєв, а згадав великих противників екуменізму о. Розза і сербського священика О. Поповича. Останній написав книгу, наповнену ненавистю до протестантів і католиків, євреїв, мусульман з закликом боротись з усіх сил проти них і утверджувати лише православіє. Професор марксизму — при тому, що відкрито проголошує себе невіруючим — закликає до союзу марксистів з православними. "Хоча який може бути союз між віруючими і невіруючими?" — запитує о. Кротов. Але треба знати, що ці всі відомості ми маємо через православних священиків, які таки не бояться говорити правди. І вони підкреслюють, що іншого можна було чекати від людей, абсолютно підпорядкованих атеїстичній владі, яка через них проводила такі акції, як Львівський псевдособор, насильне відбирання церков і монастирів від таких же братів християн, всесвітню пропаганду миру через Раду Церков, яка властиво пропагувала соціалістичні ідеї і т. д. Сербський письменник Марко Пулич, який спочатку закликав до всесвітньої боротьби проти неправославних, а відтак, розчарувавшись з того, що сталось в Сербії, сказав: "На православіє я дивлюсь з гори Христа. Наскільки в ньому є з Христа, я з ним, а наскільки в ньому щось проти Христа, я з Христом проти православія". Тепер зрозуміло, як небезпечно християнам далі ділитись і ворогувати.

"Хай будуть всі одно, щоб світ повірив, що Мене послав Отець", — молився Ісус. Християни не лише повинні говорити про любов і терпеливість одних до інших ("Один одного тягарі носіть"). Але виявити їх ділом.. "Бо з діл пізнаєте їх". Московські марксисти-християни показали цілому світу ясніше від сонця, що означає мішанина поганства і релігії... Не лише повна руїна родинного життя вдома, але

безжалісне винищення маленьких народів. Совісних і думаючих людей має це перестерегти! Чи зближення самих християн не буде труднішим і небезпечнішим, ніж виконування наказів безбожних урядів забирати чужі церкви? Тож пора послухати і нашого Господа, який вимагав: "Будьте всі одно! Як Я в Отці, а Отець в Мені, так і ви будьте одно".

о. Павло МАДЯР ЧСВВ,
27. VI. 1995

ПІД ПОКРОВ МАРІЇ

Сумною була доля греко-католиків села Колоденці Кам'янко-Бузького району на Львівщині під час комуністичного режиму. Окупанти зруйнували храм св. пророка Іллі. Потім наказали людям забрати з центра села статую Непорочно зачатої Богоматері. Своє рішення мотивували тим, що статуя стоїть заблизько до клубу і їм, безбожникам, заважає. Частина вірних не хотіла цього робити, але все-ж-таки за порадою старших виконали вказівку влади, бо були побоювання, що статую зруйнують. Її перевезли на цвинтар, де стоїть до нині. Оскільки церква у селі зруйнована (залишилися лише мури), то вірні сходилися на цвинтар і у стіп статуї молилися, правили молебні, переспівували Службу Божу, Хресну Дорогу або Святу Годину. Деколи приїздив священик, правив Службу Божу, наражаючи себе на небезпеку перед комуністами.

Також богослужіння правились таємно у хатах, із заслоненими вікнами. Люди сповідалися, хрестили дітей, брали шлюб тощо.

Після виходу Греко-католицької Церкви з підпілля парафіяни нашого села взялися за ремонт храму. На жаль, і у нас стався шкідливий поділ на конфесії. Частина людей відокремилася, запросили із сусіднього села Колодно православного священика, який підпорядковувався московському патріархату. Церкву ці люди відновили усередині та зовні, але спричинилася до іншого лиха - розкололи чільну християнську громаду села і до нині вважають себе вірними УПЦ Київського патріархату.

Але більша половина села була вірною Католицькій Церкві. Вирішили поставити статую Непорочно зачатої Богородиці на належне у селі місце. Статую після замовлення зробили у Львові і привезли до нас. Працювали над встановленням релігійної пам'ятки селяни усіх вікових категорій, подбали і за невелику криницю, звідки можна брати джерельну воду для освячення. Недалеко статуї є могила борцям, полеглим за волю України.

3 грудня 1995 року відбулося урочисте посвячення статуї та могили у нашому селі. У каплиці на цвинтарі Святу Літургію правив парох о. Михайло, до Святого Причастя приступило біля 150 людей. Після Служби Божої процесія урочисто прямувала до центра села на посвячення статуї Непорочно зачатої Пресвятої Богородиці та пошанування могили борців. Посвячення здійснили п'ять отців, серед яких священики з сусіднього села. Окрім водосвяття та молебня до Матері Божої кожен духівник виголосив коротку проповідь про поміч та ласки Матері Божої. Духовні отці віддали наше село під Покров Пресвятої Богородиці. На святі були колишні вояки Української Повстанської армії, які дочекалися незалежності нашої держави. Того грудневого дня було холодно, але до наших Колоденців зійшлося чимало паломників з сусідніх сіл. Вони та мої односельці запам'ятають цей день назавжди. Жителі села Колоденці мають надію, що Небесна Мати візьме їх під свій Покров і об'єднає поділених на конфесії християн села.

Ілько БІЛИЙ, мешканець с. Колоденці

ШЛЯХ БЕРЕСТЕЙСЬКИХ МОНАХІВ

Берестейське порозуміння з 1596 року можна порівняти з поверненням жидів з вавилонської неволі. Після нього почали жиди знову відбудовувати своє релігійне та національне життя. Зрозуміло, що воно не було вже того гатунку, що давніше, за суддів чи царів. Тепер настала доба макавейщини. Подібно і було з нашою Київською митрополією. Рутський та св. Йосафат сформували нові згуртування монахів і рік народження їх — це 1617 Божий.

Хочу розповісти як я, наче той Колумб Америку, почав вивчати монаший стан в нашій католицькій Церкві. Перші зустрічі були в парафіяльній церкві свв. апостолів Петра і Павла у моєму родинному місті Сокалі. О. декан Стефан Ничай все на водосвяття запрошував з Кристинополя василіянських богословів і кожного року хтось із визначних василіянських місіонарів мав реколекції для вірних. Теж ще малим відвідав з батьком Миколою кристинопільський монастир, коли батько їздив по Сокальщині у справі вирощування цукрових буряків для цукроварні у Пшеворську. Згодом, їдучи до Львова на науку, ранком були у жовківській церкві, бо батько мав усе прихильність до отців Василіян і замолоду ходив межами з Сокальщини на відпуст св. о. Миколая у Крехів. З ним ходив і пізніший брат Каспрук. Згадую, що, бувши у Львові, в ювенаті отців Редемптористів на Збоїщах, пішов разом з усіма ювеністами відвідати церкву св. Онуфрія і кілька разів

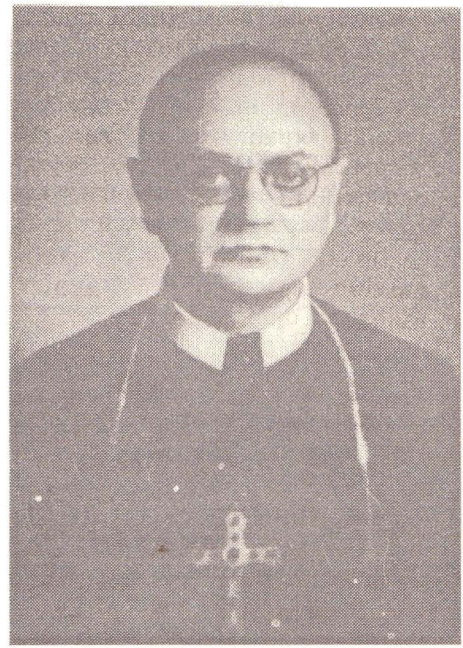

На світлині: Перший український єпископ в Бразилії св. п. владика Йосиф Мартинець, ЧСВВ.

переходив з батьком попри цей монастир. Пригадується статуя св. Онуфрія в ніші перед церквою. Там усе були в'язанки квітів.

У листопаді 1936 року моя родина прибуває до Аргентини. І саме тут через жовківський "Місіонар" зв'язує мене Провидіння Боже з отцями Василіянами. У січні 1939 року виїжджаю з дому з Чака, місцевість Кітіліпі у Місіонесі. Після довгих років знову можу бути на нашій Службі Божій і сповідатися та причащатися щодня в Апостолах. Тут зустрів вже зблизька отців

Василіян: Іпатія Майку, Мартирія Котовича та Ореста Карплюка, що саме тепер доживає свого віку в Обері (Аргентина). У половині року вдається мені дістатися до Прудентополя в Бразилії, де знову починаю студії в ювенаті отців Василіян. Найбільше виховне враження справив на мене патріарх тутешніх василіян, лемко, о. Маркіян Шкірпан. Зустрічався з веселим о. Климом Бжуховським. Обидва померли, коли був на новіціяті і поховані у Прудентополі. Директором семінарії був о. Йосафат Рога, перший василіянин, який народився у Бразилії, і з ним потім вже як священик дуже сердечно жив. Був при смерті, давши розрішення та єлеопомазання. Він був ігуменом на Ірасемі, а я був професором клириків, то все в мене сповідався і ми дуже дружно жили. У Прудентополі були ще о. Мелетій Камінський з Закерзоння, який мав дар до мов. Так гарно по-португальському говорив, що йому плескали тутешні громадяни. Помер досить скоро у Куритибі, а його труну ніс сам губернатор області Парани Мойсей Лупіон. Парохом був тоді о. Венедикт Мельник, що своїм мулом об'їхав майже всі наші поселення та й повідкривав нові, як Пато Бранко та Ронкадор. Тут і відзначав золотий ювілей священства. Мені випала честь говорити святкову промову. Похований о. Венедикт в Гошеві, коло Пресвятої Богородиці, яка його в дитячих роках вилікувала від болю у ногах і недомагань мови.

Окремо треба сказати про малого ростом, але великого серцем і душею о. протоігумена Йосипа Мартинця. Він редагував "Працю" та "Самоосвітник". Навчав у ювенаті. Мав своєрідний спосіб вчити. А вчив української та португальської мов. Все задавав поезії напам'ять. Зразу мені це було трохи тяжко, хоч в отців Редемптористів на Збоїщах, була теж подібна система. А потім залюбки вивчав задані поезії. От Шевченків "Сон", "Кавказ" і "Послання" ще донині пам'ятаю. О. Йосип мене ввів у журналістську справу. У травні 1940 року доручив написати некролог — посмертну згадку про бл. п. Йосафата Шульгана, і з того часу не опускаю пера. До редакції приходили усі тодішні українські часописи з вільного світу, і я годинами пересиджував в "архіві" та набував і засвоював українську християнську думку. Ми теж бувало цілими годинами говорили. Подібно було і на студіях богословії в Ірасемі. 1958 року о. Йосип стає першим українським єпископом на цілу Південну Америку. Коли замешкав на Віла Ґваїрі (Куритиба), то в 60-их і дальших роках, чи була нагода, чи її аж так не було, але все, буваючи у столиці Парани, мусів навідатися до владики. Недаремно, коли він вмирав після восьми років паралічу, то я його наче у сні побачив, як ішов полем у старій рясі, бо так завжди ходив як бідний монах. Коли я прийшов до отців, то повідомили що Кир Осип Мартинець саме упокоївся.

Окрему сторінку у моєму житті має і о. Христофор Савенко-Миськів. Він народився у Славонії, хоч родина мами походить із Сокальщини. Він дуже нагадував своїм виглядом мого батька. Зрештою, як згадував він, то його хресна мати була з Зіньків. Приїхав о. Христофор після мене до Прудентополя через місяць. Був капеланом "Карпатської Січі" і навіть уніформу привіз, яку ювеністи одягали, аби бути січовиками. Він взявся за організацію

Апостольства Молитви та Марійських Дружин. Вони тут здавна існували, але він влив у них нового українського духа. Саме тоді диктаторський режим Жетулія Варґаса проводив так звану "націоналізацію" і хотів повністю зпортугальщити поселенців. Отож боротьбу за збереження нашої української церковної та національної ідентичності очолили василіяни, а між ними і рухливий о. Христофор. Він, між іншим, заклав з іншими отцями основи під перший між усіма Східними Церквами Світський Інститут Катехиток Серця Ісусового. Членки Інституту заховують обіти, але не ведуть спільного життя і не носять окремих зовнішніх відзнак - одягу.

Такого інституту потребували українці, і катехитки виконали левину частину праці за збереження нашої Церкви в Бразилії. І вони зазнали у той час утиску. От одна особа навчала у колонії крім державної програми, катехизму та рідної грамоти. Доносили на неї, і то часто таки наші запроданці та лакеї. Кликали її чиновники щось тричі, аж доки вона не сказала їм: "Добре, то я не буду вчити державної програми, а тої, яку мені підказує сумління". Щойно тоді її залишили в спокої. Це була Антонія Шульган. Були також і комічні випадки. От малий Василь Кривий ходив на Салтіно коло Іваї-Калмону до школи. Час від часу був контроль, чи його тітка катехитка Ганя Бардаль не навчає по-українському. А коли такий контроль їхав, то часто самі бразилійці перестерігали катехиток чи вчителів. Нічого, приїхали, побушували, перешукали і нічого не знайшли та й поїхали геть. А вдома малий Василько каже своїй тітці: "Я недоглянув і взяв до школи у торбу український буквар. Коли нахлинув контроль, то я сів на буквар і вони не казали мені вставати та й так обійшлося". Василько — це нинішній владика Кир Єфрем Кривий, ЧСВВ.

З о. Христофором ми зустрічалися в Аргентині, і він мені доручив знайти місце під колегію катехиток в Обері. Мені вдалося це зробити і тоді закуплено в швейцарця Луца сім гектарів землі коло летовища, де сьогодні є колеґія св. Ольги, монастир отців Василіян та гарна церква-ротонда, присвячена Пресвятій Богородиці, що її будував о. Орест Карплюк. Коли о. Христофор захворів, то останні реколекції давав йому і щодня приносив св. Причастя та відвідував. 1941 року у січні почався другий василіянський новіціят у Прудентополі, бо перший з середини тридцятих років перервався через брак кандидатів. Маґістром був о. Іринарх Маланяк — своєрідний тип людини. Одначе у вишколі новиків і навіть у розумінні чогось він був дуже коректний і залишив справді гарні спогади у своїх вихованців та вдячність. На його похороні мав я промову. Спочиває на цвинтарі коло новіціятського дому на Іваях. У тому часі повернулися з Європи два уродженці звідси — отці Йосип Прийма і Теодосій Кучинський. З першим в останніх роках його життя в Прудентополі ми були сильні друзі - він вів у "Праці" рубрику "Пише старий Калабай." Помер раптово. Останній, хто з ним говорив в навечір'я, був я.

Після свячення 1 червня 1947 року мене призначили на студії канонічного права до Ґреґоріянського університету в Римі. Тут зустрічався з такими отцями Василіянами: Панкратій Кандюк, що був духовником і вуйком о. Ра-

фаїла Лотоцького. З ним довелося працювати та жити в 60-их роках у Прудентополі. О. Панкратій раптово помер 1948 року влітку і я був на його похороні. Похований на Кампо Верано у Римі. Був дуже здібним казуїстом і вміло розв'язував найтрудніші питання з моральної богословії. У Римі був ще о. Йосип Заячківський, що виявився дуже сердечним та вельми зрівноваженим чоловіком. Одного разу я правив сестрам служебницям Службу Божу в Українській Папській Колегії, де він був ректором. Він мене зустрів після сніданку і запросив до келії. Тоді ми поговорили аж до першої години по обіді. Був і о. Йосафат Лабай. З ним зустрівся згодом в Аргентині на рубежі 60-их років. Він одного разу в Буенос-Айресі на вулиці Курапаліґве (вже там дому немає, бо продали іншим), оборонив мене вміло від напасті слабшої половини людського роду... У Римі сповідався в о. Миколи Когута, закарпатця. Він був сердечним другом і вмів серед найбільших труднощів подати раду.

У Римі співстудентами були отці Атанасій Великий, Мелетій Соловій, знаний літургіст, Модест Ґнесько, каноніст та Нікон Свірський.

Це була група однодумців, яка багато напрацювалася для розбудови християнського життя серед нашого народу. О. Великий став секретарем Вселенського Собору для Східних Церков та протоархимандритом. Він залишиться в нашій церковній пам'яті як дослідник минулого Київської Церкви. В мене є листи від нього, повні ревності для Божої слави та добра душ. 1949 року вертаюся до Бразилії і тут, варто підмітити, починаю співпрацювати з о. Петром Бальцарем, який в 1962 році довірив мені редагувати "Працю" аж до 1993 року. З цим отцем приїхали в 1947 році до Бразилії ще о. Методій Ничка, що помер у Канаді, о. Доротей Шимчій, що працював в Бразилії і був дуже добрим маґістром новиків. Потім трудився в Аргентині, а сьогодні працює в Івано-Франківську. Останнім був о. Панкратій Нюнька з Мокротина. Ми працювали разом в Аргентині в Апостолах. Він приготував обкладинку для моєї праці "Рідна школа в Бразилії". Помер нагло в Буенос-Айресі. Оце ще неповний образ галереї Василіянських трударів, що їх мені довелось зустріти на життєвий дорозі.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

СТОРІНКАМИ ПРЕСИ

ЩАСЛИВА ЛАТВІЯ. А МИ?

У Латвії живуть щасливі громадяни, бо в усіх школах панує там неподільно латвійська мова. У Словаччині теж від нового 1997 року панівну роль відіграє словацька мова, і хто буде собі легковажити приписи, то платитиме штраф. Україна ще дуже пасе задніх, бо всього 60,4% школярів навчається української державної мови, а зі студентів ще менше — 43,5%, як повідомляє газета "За вільну Україну" 18.1.97 р.

Є. Ш.

ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ЄПИСКОП ГРИГОРІЙ ХОМИШИН І СВЯЩЕННОМУЧЕНИК ЙОСАФАТ

Одинокий святий за час 400-ліття унії на українських землях, українського роду, син Волинської землі священномученик Йосафат, ЧСВВ, канонізований Папою Пієм IX 29 червня 1867 року.

Він часом ближчий до нас, ніж святі Києво-Печерської Лаври Антоній і Теодосій. Він ближчий духом, ближчий ідеалом, за який пролив свою кров і віддав життя. Ця сама справа і нині актуальна, яка була важливою і для священномученика Йосафата. Була також актуальна Преосвященному Кир Григорієві Хомишинові. Тому Він вибрав собі св. Йосафата за взір для наслідування святості й своєї душпастирської праці.

350-річний ювілей мученицької смерті св. священномученика Йосафата 1923 р. Преосвященний Григорій відзначив у своїй дієцезії всіма можливими способами, якими можна донести до душ народу не тільки відомість про факт його смерті, але й усвідомлення того, за що він віддав своє життя, та приклад, на основі якого ми повинні цінувати справу членства в св. Католицькій Церкві та брати активну участь у приєднанні нез'єдинених до неї.

Єпископ Кир Григорій у ювілейному році започаткував місії, на яких, крім спасіння душ, була проповідувана справа єдності Церкви. Всім священикам наказав ознайомлювати людей з особою св. Йосафата в проповідях, на його честь відправити дев'ятницю, чи хоч трьохднівку перед святом священномученика Йосафата у ювілейному році, а потім і кожного року для скріплення католицької свідомості серед народу. Дав вказівку також, щоб в кожній церкві висів образ цього святого, який пригадував би людям почуте про нього на проповідях, особливо про конечність належати до Католицької Церкви, поза якою нема спасіння. Преосвященний казав священикам, щоб заохочувати мати в своїх домах образ того святого, поширювати образочки, які можна б носити в молитовниках. У такий спосіб буде зростати почитання святого та наше переконання, що тільки той буде спасенний, хто вірить в єдину, святу, соборну (тобто католицьку) і апостольську Церкву.

Він хотів також, щоб в Україні було монаше згуртування на честь святого Йосафата. Отці Василіяни додали також до своєї назви ім'я св. Йосафата. Тепер чин називається так: Василіянський Чин св. Йосафата.

А Преосвященний Григорій хотів, бажав теж, аби було згуртування монахинь з назвою святого Йосафата. Воно в нас існувало від 1912 року, але не мало належної опіки зі сторони Митрополичого Ординаріяту. Тому Преосвященний Григорій вирішив допомогти сестрам. В Улашківцях придбав для них площу під будову дому, виділив з церковного поля кільканадцять гектарів землі, щоб мали з чого жити. Подбав за монаші правила,

опрацьовані, згідно з вимогами Канонічного права. Цю роботу виконав їм василіянин, професор теології Станіславівської семінарії о. Ісидор Луб, ЧСВВ. Ці правила Преосвященний затвердив і відкрив канонічний новіціят. Від того часу це згуртування набуло канонічних підстав. Перед війною воно мало 3 доми у Львівській Архидієцезії і 3 — в Станіславівській. В часах лихоліття, безбожницького наступу монахині склали добрий іспит і тепер продовжують своє існування на славу Божу і честь св. Йосафата.

Тепер, будьмо певні, Преосвященний не занедбає випросити їм Божого благословення, бо з ростом цього згромадження буде рости й честь слуги Божого Григорія, якого, дасть Бог, незабаром будемо бачити на престолах.

А тепер, разом з о. Іваном Жигалем, парохом Кізлова, Преосвященний молиться за сестер Йосафаток, яких о. Іван згуртував і купив їм дім у Кізлові.

о. Дам'ян БОГУН, ЧСВВ

НАМ ПИШУТЬ

Шановна редакціє!

Хочу через ваш часопис розповісти про те, як Пречиста Діва Марія допомогла мені, коли я важко захворіла.

Хворію вже 3 роки. На початку листопада минулого року перейнялася думкою, що життя наближається до кінця. Крім болю та немочей відчувала якийсь страх, непевність, настав неспокій. Молитви мої - постійні і розпачливі - не були почуті. А хвороба прогресувала. До лікарів вже звертатися не хотіла. Що могли, те й зробили. Надій на них не покладала більше ніяких.

Це сталося 6 листопада минулого року. Після того як висповідалася та прийняла Святі Тайни, то попросила о. Антонія у церкві св. Андрія (Львів) відмовити наді мною молитву біля ікони Пресвятої Богородиці. Трапилося чудо, бо після молитви відчувала цілковите полегшення на душі. Страх та тривога кудись зникли. Я відчувала лише любов, повагу і вдячність до Пресвятої Матері. Протягом двох наступних днів фізичний біль відступав, хвороба відійшла. Після того чуда постійно замислююся над тим, що недостойна такої ласки Божої та й не знаю, чим віддячитися Небесній Неньці. Також молюся за о. Антонія з церкви св. Андрія, який так ревно виконує свої душпастирські обов'язки. Він не відмовляє нікому і допомагає хворим людям, особам, які у розпуці. Приходить зі своїми молитвами і особистим прикладом безмежної віри і надії на Господнє Милосердя і допомогу Пречистої Діви Марії.

Окремо хочу подякувати за видання такого потрібного журналу, яким є "Місіонар".

Квітослава-Софія СЕМОТЮК, м. Львів

РІЗДВЯНІ КОЛЯДКИ

Христос народився!

Високопреподобний отче Василю!

На Різдво Христове я мав Службу Божу для сліпих. Там з ними я колядував. Я дуже був вражений тим, що вони колядують так, як в нас у Галичині. Це є доказом того, що тут православні - це колишні греко-католики і для них унія є призабутою, але вони знову за Божим провидінням будуть в єдності з Апостольським Престолом.

Пишу цей нарис тому, що наші деякі отці скептично дивляться на східну Україну.

Вже минуло пів року, як у будинку культури Товариства сліпих у місті Барі правиться Служба Божа для людей, які частково або повністю втратили свій зір.

Вони проживають тут недалеко у житлових будинках і в гуртожитку. Тут поруч є і їхнє виробниче підприємство. Спочатку прислухались до слів Служби Божої, а тепер вже беруть активну участь: відспівують антифони, відповідають співом на прошення ектеній. Мило чути спів людей, знедолених сліпотою. Щоденні їхні терпіння, їхній смуток і смиренність створюють вид їхньої побожності. У неділю перед Різдвом, після Служби Божої ми почули від завідувача Будинком культури те, що дуже засмутило всіх.

— У мене на Різдвяні свята вихідні, клуб буде закритий, я їду на село, — відповів завідувач жінкам, які просили його, щоб все-таки відкрив їм Будинок культури. Та все даремно.

Але тут відізвалась пані Оля:

— Дорогі мої, приходьте всі до мене на третій поверх, а я приготую для вас свою кімнату. Тож таке велике свято, а ми будемо без Служби Божої?

— А що ж, не будемо сидіти вдома, — відповідала, немов би за всіх, жінка, яка стояла поруч з іншими жінками.

Я погодився правити Богослужіння на квартирі пані Олі для своїх, так би мовити, парафіян. Адже ж у цій хаті на початку я декілька разів служив Службу Божу, поки за вимогами віруючих — сліпих адміністрація Товариства сліпих дозволила відправляти Богослужіння в будинку культури. До речі, пані Оля живе у однокімнатній квартирі, втратила свій зір молодою і зачислена до ветеранів Другої світової війни. Мені видалось, що вона рада, адже ж на саме Різдво буде Служба Божа у її хаті. Ми домовились, що відправа відбудеться о другій годині дня.

Коли я прийшов на Різдво до хати пані Олі, то стіл був уже накритий і підготовлений до Служби Божої. А людей зібралась повна кімната.

— Христос рождається!

— Славімо Його! — почув радісну відповідь на християнський привіт.

— Колядуйте, а я буду готуватись до Служби Божої.

Я готувався до Служби Божої, відправляв Проскомидію, а мої вірні колядували "Нова радість стала", а потім "Небо і земля". Їхній милий спів мене зворушив. Почалась Служба Божа. Тропар "Різдво твоє Христе Боже" співали по-слов'янськи. Деякі з них теж співали цей радісний тропар. Під час проповіді всіх їх поздоровив з великим святом Різдва Христового. На їхніх обличчях був спокій. Радість і смуток в ці хвилини наповнювали їхні серця і здавалось, що вони кожне слово ловлять і сприймають з вдячністю. Після Служби Божої ми вже разом більше двадцяти хвилин ще колядували. Вони дуже були захоплені колядами. З хати не хочуть мене відпускати.

— Будьте з нами ще хоч хвилиночку, поколядуємо.

— Дорогі мої, не можу з вами залишатись, бо йду в лікарню і там мене чекають хворі, немічні, — відповідаю.

— А може там обійдуться.

— Та ні, я їм так само пообіцяв як і вам, що прийду до них на Різдво.

— Тоді після лікарні, як тільки відслужите там Службу Божу, приходьте знову до нас.

— Добре, прийду.

— Але дайте слово, ми вас будемо чекати.

Прийшлось відповісти твердо, що прийду знову до них.

І як зажди на мене вже чекали хворі в лікарні. Після Служби Божої знову радісні колядки, які дають, навіть, важко хворим надію на своє виздоровлення. А після вже знову вертаюсь до сліпих, які чекають на мене в хаті пані Олі.

Коли я зайшов до хати, вони всі зраділи і весь час колядували. Посередині хати стояв стіл, а на столі за давнім звичаєм була миска з кутею, смажена капуста з грибочками, пампушки і компот. Все це залишилось зі Свят-вечора.

— А ми вже думали, що ви до нас вже не прийдете. Ми такі вдячні, хоч ви трохи нас розвеселите на ці свята. Ви нам заколядуєте, а потім ми вам, — це якраз говорила жінка, яка так багато знає різних пісень та й колядок.

— Ні, тепер я хочу почути ваші колядки, я буду з вами колядувати, у вас такі чудові мелодійні голоси.

Дві жінки, а з ними пані Оля почали підбирати мелодії і чую вже співають "Небо і земля". А після цієї коляди — "Бог ся рождає...", а відтак "Що за радість на світі повстала". Цю старовинну колядку тепер вже призабули і майже не колядують. Я дуже був здивований, адже ж вони колядують те, що можна почути у Галичині. Тільки подільські коляди зберегли більше старовинну українську мову. Думаю, як же так сталось, що московське православ'я вважає колядки неканонічними піснями і забороняє їх співати у церквах, а тут люди їх зберегли у своїй пам'яті понад сто п'ятдесят років. Пригадується, в минулому році, їдучи в поїзді, почув від жінок про те, як на Різдво Христове вони прийшли до церкви у

Запоріжжі і почали там, як звичайно колядувати коло церкви. Покликали священика тамтешні люди. Він вийшов, накричав на них:

— Вон со своими колядами!

Коли жінки почали пояснювати, що на західній Україні колядують у кожній церкві, він знову відповідав підвищеним голосом:

— Коляди — неканоніческіе пєсні. Ето уніяти дєлают, что захотят, кошмар. Уєзжайте в свою западенщину і там, што хотіте то і дєлайте! Убірайтєсь вон!

Проте греко-католицька громада утворилась в цьому місті. Жаль тільки, що ці, які називають себе світилом православ'я, славити Бога не хочуть. Український народ з давніх-давен славить своїми чудовими колядами Різдво Ісуса, Його Матір і Святого Йосифа. З покоління в покоління передавались колядки, які були поширені і вживались по всій Україні. Особливе місце зайняли у Церкві після Берестейської унії. Колядували у церквах, з колядою ходили за пожертвами на церкву, колядували діти і молодь, колядували в родинах і на сходинах. Боротьба православ'я з унією відобразилась на національній самобутності. Коляди і вертепи заборонялись свідомо, як "неканонічні", як вияв національних почуттів українського народу.

Та тут знову чую, співають мені давно відому колядку "Ой, народився нам Ісус Христос". Ця коляда має легендарний зміст. В ній розказується, як Пречиста Діва Марія і Йосиф втікають у Єгипет і по дорозі зустрічають селянина, що сіяв пшеницю. Цю коляду можна почути на різних теренах нашої України. Прислухаючись до цієї коляди, згадую свою тепер покійну бабусю на Яворівщині, яка колядувала цю ж саму коляду, лише деякі слова відмінні. Запитую:

— Хто вас навчив цієї колядки?

— О, в нас у селі цю колядку завжди колядували, навіть тоді, як строго нам забороняли. Бабусі, а з ними і ми, маленькі діти, дуже любили колядувати. Тепер вже немає тих бабусь і молодь не та, там у вас на заході колядують і у церкву ходять, моляться. А у нас це все зводиться до застілля, — говорила одна жінка із села Тульчинського району.

— Нам дуже приємно і радісно, що ви, отче, не гордуєте нами, повечеряли і колядуєте. До нас ніколи не приходив священик, а ви зайшли до нас в такий святковий радісний час. Ще заколядуйте, а ми вам поможемо. Дуже милі ваші колядки. Нам здається, що це про нашу гірку долю в них згадується, а правду кажучи, ми так мало знаємо про Бога, про Матір Божу.

І знову почав я колядувати: "Во Вифлеємі", "Спи, Ісусе, спи!", "Ясна зоря всьому світу світила", "Там за Вифлеємом". Не можна собі уявити, як ці колядки припали їм до серця. Особливо зачарувала їх колядка "Спи Ісусе, спи".

— О, якби вивчити її. Дуже славна колядка. У вас, либонь, вдома всі колядували?

— Звичайно. У нас вся родина колядувала, це був направду радісний час для нас. Бабуся нам говорила, що хто колядує, цей і Богу молиться, — говорив я до них, відповідаючи на їхні запитання.

— А правда, що не легко було Божій Матері з малим Дитятком, скільки турботи, переживань. А ми так деколи нарікаємо на свою долю. А скільки

Пречиста Діва зазнала горя і так ціле життя переживала, а потім ще мусіла втікати з Іваном Богословом до Греції, бо вдома її переслідували, — розказувала і кивала головою найкраща співачка.

— Так, але всі труднощі перемагала покорою і своїм послухом, — продовжував я, встаючи із-за стола.

—Ще не йдіть додому, послухайте, бо наша Галя не тільки вміє співати, чи колядувати, вона багато знає оповідань і Божественних правд, — говорила господиня хати.

— Дуже вам вдячний, але час робить своє. На сьогодні будемо прощатись, а в неділю знову зустрінемось на Службі Божій, тільки з собою приведіть інших, бо Ісус кличе усіх вас на свою вечерю, яка важливіша від нашої. Ще раз вам усім дякую.

— Спаси Біг! Будьте здорові! Щасти вам Боже! Ми дуже дякуємо вам, що загостили до нас нещасливих.

— Христос рождається! — говорю всім.

— Славімо Його! — І всі разом заспівали ще "Слава Богу! Заспіваймо, Честь Сину Божому і Пану нашому Поклін віддаймо".

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

ПОХІД САМБІРСЬКОЇ ІКОНИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

На саме свято Богоявлення Господнього (19.1.97 р.) з церкви св. Михаїла отців Студитів принесено ікону Богородиці до церкви св. Онуфрія отців Василіян. Тут на неї чекали численно зібрані вірні. Зараз почали молебень та й була проповідь о. В. Зінька, а після відправи ще промовив Впр. о. Андрій Шаґала, ЧСВВ з проповіддю "Звідки мені це, що Мати мого Господа прийшла до мене?" Потім з проповіддю день і ніч аж до середи пополудні були моління та правилися Служби Божі і голосили відповідні проповіді. Багато душ приступило до Св. Тайн і безперевно вірні молилися та адорували при цьому Пресвяту Євхаристію. На закінчення прибула група Апостольства Молитви з Кристинополя під проводом о. Єроніма Кокоцького, що мав гарне слово про почитання Пресвятої Богородиці. Звідси перевезено чудотворну ікону до церкви св. Йосафата отців Редемптористів. Повертаються чудотворні ікони на свої давні місця. Самбірську ікону почитають від 1704 року.

ЕКОНОМІКА

УСПІХИ ПРИВАТИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Минулого року приватницьким рукам належало 95% усієї продукції картоплі, 72% городини і 84% садовини та ягід, 50% м'яса й 45% молочної продукції. Виходить, що продукція власників справді плідна і поширена думка між громадянами, щоб передати якнайбільше землі в приватні руки. Хоч є певні кола, які тому не раді, бо вони воліють харчові недостачі і тим мають, як пише часто преса, арґумент: бачите, а ви хотіли України? Та часто люди з короткою пам'яттю їх слухають.

ЯКОГО МАЄМО ПАПУ?

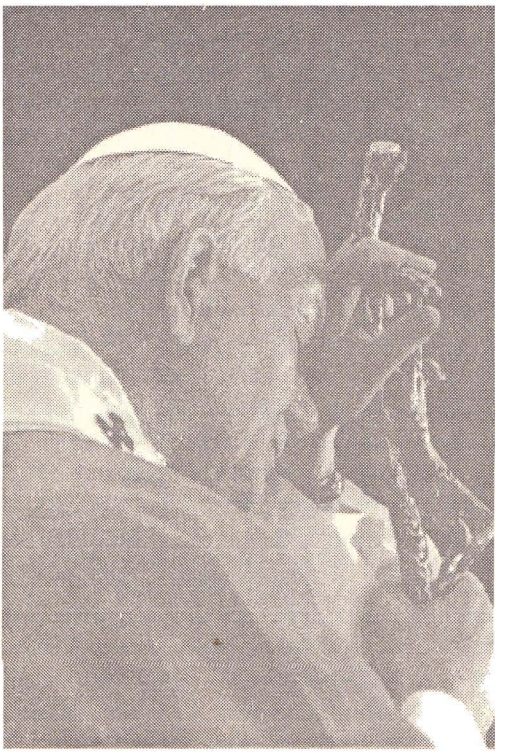

Коли 1978 р. Краківський архієпископ і кардинал Карло Войтила був вибраний на Папу Римського, українці зраділи, бо він по матері з українського роду. Папа не заперечував того, а навіть раз висловився: "Я з крові й кості ваш"! Але не про національну приналежність у 50-річчя священства Його Святості Папи Івана Павла II питаємося, а про характеристику його праці. Її коротенько, але дуже змістовно показала нам сестра, яка на хвилях радіо Ватикану пояснювала святкування ювілею.

"Папа, - казала вона, - для всіх має добре слово, і то їх рідною мовою. Про це добре знають українці, які з уст Папи чують українською мовою поздоровлення - новорічні, різдвяні, великодні. Він до всіх привітливий, усміхнений. Він кого знає, подає руку, щось запитає, благословить".

Понтифікат Івана Павла II окреслений чіткою, точною лінією. Всі знають про наміри Папи. Він поставив Ісуса Христа у центрі проповідування благовісті, але Христа - відкупителя людини, Христа, що обороняє людину і привертає їй гідність. Він не шкодує своїх сил і щедро віддається тій праці, до краю виснажуючи свою енергію.

Сьогодні світ має такого Папу, який примушує нас задумуватися над Його словами. Певне, можна затулити свої вуха і заслонити свої очі, та не звертати уваги на Його слова, а навіть викривляти їхнє значення, або вигадувати слова, яких Він ніколи не говорив в своїх посланнях. Але одного не можна чесно доказати, а саме - відмінність Його послань від Євангелії.

Провідною думкою у всіх посланнях Святішого Отця є пошана до людини, яку Він назвав дорогою Церкви.

Папа відверто захищає Євангелію та її правди перед всіма нападами цього світу поза і в середині Церкви. Йому притаманний несхильний і сильний характер. Він не має жодного морального вагання. Він має ясний теоретичний і практичний погляд на всі питання, які турбують сьогоднішню людину, на всі її непевності, надії. І кожний з нас може засвідчити це своїм досвідом із зустрічі зі Святішим Отцем і з читання чи слухання Його слів по телебаченню чи з радіопередач.

Можна ствердити, що Папа Іван Павло II - це Вселенський Архієрей наших часів. Він не робить собі ілюзій щодо запеклої боротьби між добром і злом.

Це Папа, який хоче помогти людині вийти переможцем у цій боротьбі. Він несхитно стоїть на сторожі добра. Минулого року Папа вже шостий раз опинився у лікарні і мав операцію на апендицит. Але світ знову побачив його бадьорим.

Усі бачать нове обличчя Вселенського Архієрея Івана Павла II - людину таку, як ми, але людину глибокої віри, витривалості, відданості Богові, людину, яка, незважаючи на фізичні недомагання, дає приклад усьому людству, як треба любити всіх і не спочиваючи ані хвилини, проповідувати Боже Слово.

Цей Папа здобув у нас більшу прославу та подив у всьому світі. За нього моляться люди усіх континентів, усіх рас, релігій. Усі ми молімось за Христового Намісника, бажаймо йому міцного здоров'я, щоб він ще довгі літа міг продовжувати свою апостольську місію в світі.

о. Дам'ян БОГУН, ЧСВВ

"І ВАС БУДУТЬ ПЕРЕСЛІДУВАТИ!"

Здається, що в наших часах в епоху "людських прав", вже навіть не до подумання якесь порізнення чи переслідування християн. Та, на жаль, дійсність заперечує людські поговірки про якийсь мир та права. От у Китаї мучиться у в'язницях 80 католиків, які не бажають визнавати китайську "автокефалію". А комуністи хочуть зробити з віри засіб кермувати людьми і тим самим нищити людей не лише матеріально, але й морально та релігійно. Також у Єгипті за перехід мусульманина у християнство грозить смертна кара.

В. С.

СПОГАДИ ПРО МУЧЕНИКІВ НА ВОРКУТІ

1953 рік Воркута. Вмер Сталін. 31 липня сталося наступне: адміністрація лагеря не знала, що робити, бо невідомо, чи буде новий Сталін, чи буде переміна. І хотіло показати перед "новим Сталіном", що у Воркуті - порядок. Тоді там було приблизно 45-50 таборів і у кожному з них 3 тисячі 500 примусових робітників. І так важко було. Ми в їхніх очах не були людьми, а скотиною. До нас зверталися: "Ти, проклятий заключонний!" Безмірно голодували, на 50% скоротили пайок.

70% ув'язнених у всіх таборах були українці, 30% - татари, німці з-над Волги. Було і 17 греко - та римо-католицьких священиків. Серед них закарпатських було п'ять: три греко-католицькі і два римо-католицькі священики (один з них о. Йосип Коломбош був парохом римо-католицької церкви в Хусті). Видали наказ на прізвище нас не називати, а казати: "прокляті фріци", "татарська банда", "прокляті українці-богомольці". Один був угорець, інший — латиш, литовець, поляк, італієць. Начальство нафантазувало, що українці подружились з попами, проклятими богомольцями і тому немає плану.

Отож, 31 липня відбувся на Воркуті перший страйк. Українці - добрі організатори. Через 24 години у районі Воркути зупинилася усяка робота. 175 тисяч чоловік перестало працювати. Начальство дзвонило до Москви: "Що робити?" У цей час головуючим був Маленков. Він або слабий характером, або хотів дружньо вирішити проблему. По телефону з Москви сказав одне слово: " Ліквідірувать". Адміністрація тюрми зрозуміла, що ліквідувати страйк зброєю.

І вранці 31 липня о дев'ятій годині оточили 17-ий табір, де жили два наші священики - о. Іван Чийпеш й о. Мішколці, який був уже старець. А о. Чийпеш, ходив як молодий спортсмен. Крім того були два ветерани війни, поважні офіцери угорської армії. Військові оточили нас потрійним кільцем. Перші лежали, інші - на коліні, треті стояли зі зброєю. І всі думали, що це тільки для того, аби налякати "заключонних".

Опісля почувся голос з рупора: "Увага, увага! Повторюємо три рази, виходіть із воріт із піднятими руками, ідіть на роботу. А то використаємо зброю, без попередження..." І повторив другий раз. Та всі думали, що це пусті слова. Третій раз повторили і ніхто не підняв руки. Офіцер дав команду і п'ять хвилин стріляли, як по зайцях. Всі запанікували, але дякувати угорським офіцерам, які закричали: "Ложись!"

Молоді українці і о. Чийпеш упали на землю. Отець і з ним 364 чоловіка уже більше не піднялись, бо були мертві... Біля о. Чийпеша стояв о. Мішколці, який упав на землю по-старечому і отримав кулю. Після цього кривавого дійства дзвонили до Москви, а трупи мертвих лежали три години на землі. Два угорські офіцери закрили очі о. Івану Чийпешу і понесли.

Подзвонили з Москви: "Хто вам дозволив стріляти?" Згодом арештували начальника табору. Після цього надійшов наказ з Москви, що "заключонні" можуть вільно ходити, без охорони.

О. Коломбуш і я пішли навідати о. Мішколція у 11-ий табір. Від нас він був 40 хвилин пішки. Чудом для нас було ходити без охорони. Коли ми наближалися до табору, то бачили, що нова могила не була оточена. У могилах там лежало 364 чоловіки. На одній могилі зірка, а решта - хрести і написано прізвище. Почали ми читати і бачимо чудо — хрест і написано по-українськи: "Отцю Івану Чийпешу від ветеранів війни". Це зробили угорські офіцери.

Перший раз я відправив панахиду, але не міг співати, лиш, плачучи, по-старослов'янськи молився. І завжди думав про те, що я вівтарний брат мученика о. Чийпеша. Після того о. Коломбош по-латинськи закінчив правити панахиду і також, плачучи, повторював по-угорськи, як божевільний: "Дякую тобі, о. Чийпеш, що ти приклад показав нам: віри Христової не можна зректися аж до смерті"...

І тепер, постарівши, я важко хворий, можу повторити з гордістю, що я його вівтарний брат. А своїх учнів виховав у такому дусі, щоб були достойними послідовниками мученика, отця Чийпеша. І за це відповідаю перед Богом, що я їх так виховав. Тому прошу Вас, Преосвящений Владико Марґітиче, допоможи, щоб мої учні були чискоріше висвячені. Отче Іване Чийпеше, вічная Тобі пам'ять!

У цьому самому 17-ому таборі у Воркуті, впавши сильно духом, у великій кількості з дня на день самогубцями ставали українці. У цей страшний час один український інтелігент звернувся з великим проханням до священика Елломира Ортутая, щоб він допоміг зупинити цю трагедію. І за проханням українського інтелігента о. Ортутай виступив перед українськими арештантами: "Дорогі українці, я син угорського народу, але я вас люблю як рідних братів і дуже дивуюся, чому у ваших серцях згасла любов до своєї неньки України, яку так жорстоко переслідує та пригнічує атеїстична імперія. Будучи тут, у Воркуті, ви своєму народові, звичайно, не можете допомагати, але мусите припинити самогубство. Тільки у такому разі ви оправдаєтесь перед своїм народом і доведете, що ви з ним разом терпіли за майбутнє України. Бо про терпіння сам Христос говорив: "Бери свій хрест і йди за мною!"

Матеріал наданий у селі Імстичево на Закарпатті
о. Василю ЗІНЬКУ під час місії у 1995 році

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

● У Казахстані виходять "Українські новини" та й є до сорок тисяч українців. Вони потребують українську школу та Церкву.

● У Молдові українська мова є урядовою поряд з двома іншими мовами. Створено тут університет імені Тараса Шевченка.

ЯК "ПЕРЕХРЕЩУВАЛИ" УНІАТІВ У ПРАВОСЛАВІЄ

Вже згаданий у січневому номері о. Казимир Дембскі, салезіянин, описує, як то царські російські урядовці примушували уніатів на Холмщині та Підляшші христити своїх дітей у православних церквах. "Уніати мали наказ, щоб хрестити свої діти якнайборше по народженні. За кожен день проволоки росли грошеві кари-гривни, батька кидано в тюрму, а за дальший опір ліквідовано господарство, допроваджуючи родину до повної нужди. Та батьки воліли терпіти кари, ніж охрестити в православній церкві дитятко.

Отож царські урядовці почали силою забирати дітей з обіймів матерів і приносити їх до церкви. Начальник з Білої Альошка сказав до ціборовських парафіян: "Цар вас милує і тішиться з кожного новонародженого нащадка: принесіть його до церкви, запишіть на православіє, а дістанете по двісті рублів". На то уніати: "І ми вам заплатимо по двісті рублів, аби ви не змушували наших дітей до православія".

Наприкінці березня 1876 року до парохії села Груди надійшов наказ з сільради, щоб усі дотепер не охрищені діти занести до православної церкви. У селі зашуміли. Жодна мати не мала наміру ще раз христити свою дитину (їх христили вдома з води). Незабаром з'явився війт зі стражниками. Перед кожною хатою вичитував, чия то дитина має бути принесена до хреста. За війтом йшла громада людей. Перед церквою виявили, що там нема жодної матері з дитиною. Розгніваний війт вернувся зі стражниками, щоб силою забрати дітей. Усі хати застав зачиненими і сильно засуненими. Казав господарям відкрити двері, але коли жоден з них не рушився, кивнув на стражників та й ті не могли собі порадити, але після довгої мороки із замками увійшли до середини. Здивувалися дуже, що в кімнатах не знайшли ні одної матері з дитиною. Жінки сховалися з дітьми на пічках та на коминах. Як левиці, боронили своїх дітей. Витягнуті руки стражників обливали кип'ятком, кололи ножами, гризли, дряпали, в очі сипали попіл... Стражники до криївок кидали запалену солому, щоб налякати жінок, як лисиць з нори, лляли у комини воду, пробували витягнути їх гаками, роздираючи їм одяг та ранячи тіло... Матері у подальшій війні не відступали, боронилися рештками сил. З укриття кричали: "Скоріше подушимо дітей, ніж дамо вам охрестити!" Настав врешті вечір і війт зі стражниками мусів вертатися до гміни. Від'їжджаючи, заповів, що не відступить доти, доки усі діти не будуть охрищені... (З книжки "Геройство підляських уніатів", с. 35-37).

Євген ШИДЛОВСЬКИЙ

УПОКОЇВСЯ У БОЗІ

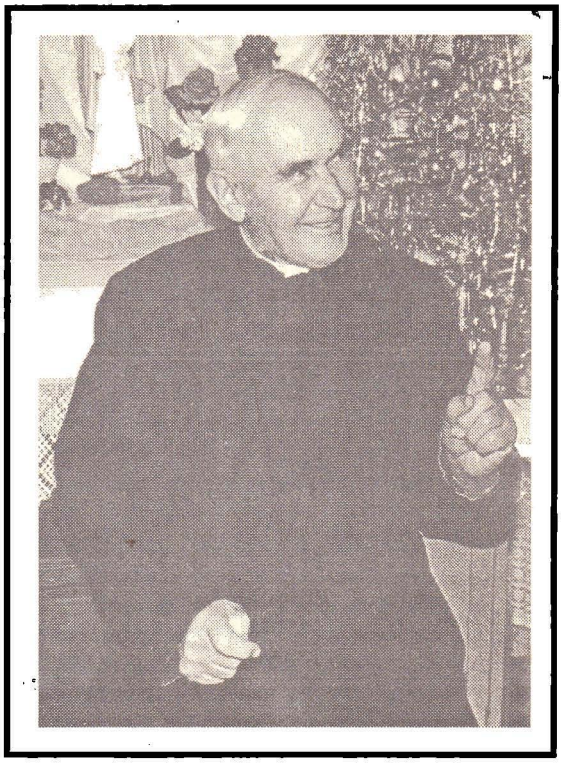

11 грудня 1996 року помер отець Володимир Прокопів. Він народився у селі Ролів на Дрогобиччині. У сім'ї було 4 брати і 3 сестри. Початкову школу закінчив у своєму селі, середню - в м. Дрогобичі. Після закінчення школи вступив до семінарії в м. Перемишлі, де навчався один рік. Опісля в Римі - 6 років.

В квітні 1938 року був висвячений на священика, через рік отримав докторат. В 1939 році приїхав на канікули до родичів.

Всього місяць працював, як почалася війна, багато священиків залишило свої парохії. Від єпископа Йосафата Коциловського отримав парохію в с. Биків, одночасно працював у семінарії в Перемишлі, тому доїздити було дуже важко. Тоді єпископ Й. Коциловський дав парохію у Коровниках на передмісті, там працював кілька років.

У 1944 році почалася ліквідація Греко-Католицької Церкви. Хто відрікався віри і приймав православіє, той лишався далі на парохії, а хто не хотів, того вивозили на заслання.

У 1947 році на Великдень військові оточили Церкву і забрали о. Володимира на слідство до Львова. На суд, який мав відбутися у Москві, треба було чекати у м. Золочеві в тюрмі.

На суді присудили смертну кару за те, що був "ватиканський шпигун". Смертний вирок не виконано, а замінено 25 роками заслання у Сибіру. Мама як довідалася, то померла. Везли отця у переповненому в'язнями поїзді, що не можна аж було порухатися: з м. Золочева до Петропавловська на Урал, а з Уралу через пів року до провінції Хакакія. Працював на копальнях аж до 1953 року. Коли дуже підірвав собі здоров'я, на рік перевели в інше місце, а потім знову до копальні.

Після смерті Сталіна настала амністія, але тільки для злодіїв, а політичним лишилося відсидіти два роки. Після повторного суду отця Володимира звільнили. Після звільнення він повернувся до родинного дому, роботи не міг знайти ні як вчитель, ні як священик. Змушений працювати у колгоспі. В 1958 році приїхав до м. Вільнюса (Литва). В Литві також у костелах роботи не дали (о. Володимир мав право служити у двох обрядах). Сказали, що є досить своїх священиків. Хоча в Литві офіційно була дозволена католицька віра, але все-таки Москва і тут хотіла керувати, що вона і робила. Тоді отець знайшов роботу в Панарах поблизу Вільнюса на електростанції. Як довідалися, що він священик, відразу звільнили з роботи, далі працював на Антоколі (район м. Вільнюса), на цвинтарі копав гроби, тут довго не міг працювати і його звільнили. Опісля працював перекладачем в Академії соціальних наук, перекладав з латини на українську мову. У вільний час займався розповсюдженням релігійної літератури, яку сам перевозив в Україну.

У 1974 році у Львові зайшов до священика, свого товариша, в якого у цей час робили обшук. Його товариш дістав інфаркт, і швидка забрала до лікарні, а о. Володимира змусили бути до кінця обшуку, коли знайшли Святі Тайни. О. Володимир не хотів віддавати їх, за це його побили і ще насміхалися, що будуть кормити курей св. Тайнами. За це Його посадили на 8 місяців.

В місті Вільнюсі також не давали йому спокою, він обслуговував сестер Бенедиктинок. За це його переслідували і часто викликали на допити. О. Володимир відповідав: "Сестри похилі віком і потребують духовної опіки, сповідати ходив і буду ходити". Через деякий час залишили його в спокої. Сестри Бенедиктинки завжди допомагали йому у всьому, а особливо в останні роки його життя. За це їм велика нагорода від Господа Бога. А ми не забуваймо, що маємо такого великого ісповідника віри і заступника перед Богом, тож молімося і просім, щоб Господь Бог зачислив Його до Лику Святих. Вічна Йому Пам'ять.

Єпископ Йозас Тунайтіс, помічник архієпископа А. Бачкіса сам відправляв похорон. З ним - 4 священики латинського обряду і 2 священики східного обряду. Єпископ сказав таке на проповіді: "Я знав отця багато років, але тільки сьогодні я довідався, якою великою і святою був він людиною, бо про себе він ніколи нічого не говорив."

Хто знає якісь відомості і хоч був знайомий з о. Володимиром Прокопівим, просимо детально все описати і надіслати на адресу "Місіонаря" або: Bazilijonu vienuolynas Ausros Vartu 7 b 2001 Vilnius Lietuvos Respublika (Литва), вказуючи свою адресу.

Відомості про отця збирає єпископ Й. Тунайтіс

ПОШАНА ДО БОГА У СТАРОМУ ЗАПОВІТІ

Зовнішня пошана до Господа Бога завжди повинна цікавити вірних, бо тоді будемо знати як нам особисто у таких речах поводитися.

Читаючи історичні книги Старого Заповіту, знайшов біля сорока разів вислів "обличчям і лицем до землі", " поклонитися в ноги". Знову зустрічаю вислів "поклонитися Богові" біля 25 разів Книга Тори згадує, щоб сповідатися і поклонятися Богові. Читаємо кілька разів про схилення голови і один раз, що битися у груди, у 1 книзі Мақавеїв (4, 39).

При цьому не забудьмо, що в святих книгах є занотовано біля сорока разів, як то люди перед людьми чи ангелами теж падали ниць або лицем до землі. Заборона кланятися божкам чи поклоніння їм невірними є біля 15 разів згадана. Взносити руки до неба — читаю до десяти разів. Двічі написано, що Господь вимагав скинути взуття від людей собі на пошану й на пошану місця. Наприклад, на горі Синай від Мойсея.

У першій книзі Хронік є заклик: "Схиліте ваше серце і душі ваші, щоб шукати Господа Бога вашого (І Хрон. 22, 19).

Ставати навколішки — це згадується в книзі Виходу (34, 8), де читаємо, що при отриманні нових таблиць " впав Мойсей притьмом на коліна й поклонився до землі". При відкритті храму цар Соломон впав на коліна і зняв свої руки до неба (2 Хрон. 5, 12). Перша книга Царів (8, 54) пише, що встав Соломон з-перед Господнього жертовника, де стояв навколішки з простягнутими руками до неба.

Третій півсотник, посланий Ахавом за пророком Іллею, став навколішки і тоді Ілля послухав та й пішов до царя (2 Царі 1, 13). І у свій час цар Єзекія і усі, що з ним були, впали на коліна й поклонилися лицем до землі. Езра впав на коліна і зняв руки свої до Господа Бога (9, 5). Хвалить Писання ізраїльтян, що їх коліна не гнулись перед ваалом і уста їх його не цілували (І Цар. 19, 18).

У наші часи таке відношення до Бога є деким квестіоноване, але вважаємо, що Господь, велич та повага до Нього не змінилися, як і наше єство, то й тепер багато користаємо. І славити Бога будемо, коли наслідуватимемо праведників Старого Заповіту.

Іван ДОЛИНЮК

РІДКІСНЕ ТОРЖЕСТВО В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

5 січня 1997 року в місті Івано-Франківську відбулося незвичайне досі та величне торжество. Його активними учасниками були два Владики нашої Церкви - Кир Софрон Дмитерко, ЧСВВ та Кир Іриней Білик, ЧСВВ, два мітрати - о. Микола Сімкайло та о. Мирон Підлисецький, численне духовенство, між яким протоігумен о. Віктор Батіг, ЧСВВ, економ золочівського монастиря о. Володимир Пальчинський та ігумен Крехівської обителі о. Дам'ян Кастран, ЧСВВ та інші. Понад сорок монахів-василіян, сестри Служебниці, Василіянки, Мироносиці були також присутніми у храмі. Церква переповнена людьми. Хор співає прекрасно, а о. диякон гарним голосом виконує свої чинності. Отці вміло працюють у церкві, бо велика кількість людей причащалася.

Торжество мало й інший характер. Перед закінченням Служби Божої три василіянські клирики - бр. Діонізій Степан Заведюк, бр. Василь Володимир Тучапець і бр. Маркіян Василь Гітюк, що у Варшаві вже шостий рік вивчають богослів'я, приймали перший ступінь священства - дияконат. Обидва єпископи покладанням рук на їхні голови здійснили це святе Таїнство із закликом "Аксіос", що означає "достойний". Хор повторяв це слово співом.

При цьому єпископ подавав їм дияконську ризу - дальматику із тим же закликом "аксіос", і хор це слово теж співав тричі. І ще єпископ подав орар, тобто пояс з написом "аксіос", який диякон одягає через плече й попід пахи. Відповідну до торжества, високозмістовну проповідь, а головне з риторичною дикцією, виголосив о. Андрій Шагала, ЧСВВ, прикрасивши свято.

о. Дам'ян БОГУН, ЧСВВ

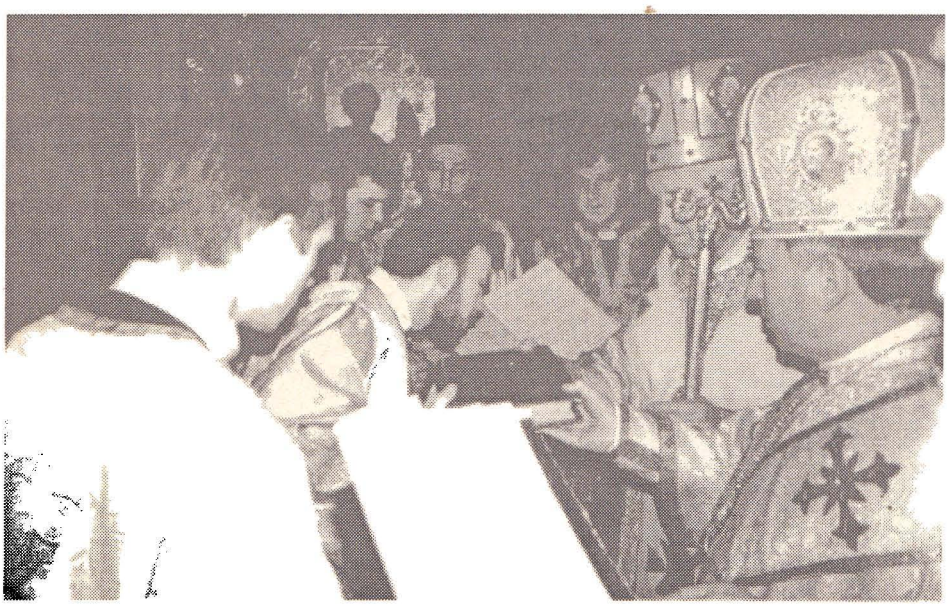

На світлині: Владика Софрон Дмитерко, ЧСВВ та Владика Іриней Білик, ЧСВВ вручають дияконам Євангелія.

ЦІЛОПАЛЬНА ЖЕРТВА

Велике торжество звершилось 29 грудня 1996 року в трьох василіянських монастирях. Вісім братів-студентів 5 і 6 курсів богослов'я, що навчаються у Варшаві, склали урочисту професію довічних обітів.

Як колись, так і тепер Христос кличе, кого собі бажає: "Тди за мною", і хто почує цей голос у своєму серці, той іде за Христом. Першими, як знаємо, пішли апостоли. Ісус Христос їх навчав три роки, на самоті пояснював зміст притч, бо багато для апостолів було ще нового і не зрозумілого, вчив молитися, а на доказ свого Божества творив чуда, і учні Христа поступово освячувалися, перемінювалися, ставали новими людьми, ще глибше пізнали Бога, пізнали волю Божу, бо вони в усьому старалися наслідувати самого Божого Сина в людській природі, щоб пізніше цього навчати інших, як це вони і робили.

Така сама формація на взір Євангельської триває і тепер; щоб бути свідком Христової науки, то її найперше треба почути, її треба знати, нею треба жити. У Василіянському Чині повна священича формація триває вісім років: рік кандидатури, рік новіціяту, два роки філософії та чотири богослов'ії. Це час очищення, навчання, переміни, наслідування Ісуса Христа, одночасно це час проби, час пізнання самого себе, через практикування євангельських рад убожества, чистоти й послуху. Бо суттю

На світлині: 29 грудня 1996 року. Жовква. Вічні обіти братів В. Тучапця, П. Шумила, Д. Заведюка, Р. Заведюка, М. Максиміва.

монашого життя є святість життя, повернення до первісної благодаті, повне здійснення хрищення, тобто зодягнення в Христа, в його бажання, думки, слова, діла.

По семи роках монашого життя брати складають професію довічних обітів. У Жовківському монастирі Різдва Христового професію склали: брат Порфирій Василь Шумило, брат Діонізій Степан Заведюк, брат Василь Володимир Тучапець, брат Марко Зіновій Максимів, брат Рафаїл Роман Стефурак. Чин врочистої професії звершив о. Теодозій Янків, Генеральний Консультор. У Гошівському Преображенському монастирі професію склали брат Вінкентій Василь Яніцький та брат Маркіян Василь Гітюк, яку прийняв о. Матей Гаврилів, ігумен Золочівського Вознесенського монастиря. У Боронявському монастирі (на Закарпатті) професію склав брат Атанасій Михайло Чийпеш, її прийняв о. Віктор Батіг, протоігумен Провінції Найсвятішого Спасителя.

Сама посвята є дуже глибока, тож пригляньмося до неї ближче, пережиймо її разом з братами, що складали професію. Найперше настоятель запитує: "По що прийшов ти, брате, до святої Братії?" Новомонашествуючий відповідає, що бажає чернечого життя, бажає скласти обіти Богові. Настоятель говорить, що добре і святе діло вибрав, але й питає, чи виконаєш його, чи з належною розвагою, бо добрі діла трудом осягаються і терпінням довершуються. Новомонашествуючий заявляє, що з належною розвагою і свобідною волею приступає до Господа, без примусу, і за Божою допомогою вирікається грішного світу й того, що в світі та заявляє, що буде перебувати в Чині Святого Василія Великого і в чернечім спільнім житті аж до останнього подиху, буде зберігати послух настоятелям, дівство і невинність аж до смерті, добровільну спільну вбогість; також заявляє свою вірність Правилам Василіянського Чину, бере зобов'язання безупинно зростати в чеснотах і досконалості та готовий переносити горе і невигоду заради Небесного Царства. Настоятель ще раз підкреслює: "Гляди, брате, які обітниці даєш Владиці Христові; Ангели стоять тут невидимо, щоб записати це твоє ісповідання і з нього будеш суджений в другий прихід Господа нашого Ісуса Христа, а браття і люди, тут присутні, свідчитимуть про тебе колись перед Господом", та ще раз запитує: "Тож чи все те так визнаєш і за Божою допомогою пирікаєш витривати в цій обітниці аж до кінця твого життя?" "Так, за Божою допомогою, чесний Отче", - відповідає новомонашествуючий. Далі, клячучи на східці престола, голосно і чітко виголошує формулу обітів, поклавши руку на Євангелію: "Я, брат (тут називають своє ім'я та прізвище), ЧСВВ, врочисто обітую Господу Богу в Тройці Святій Єдиному ... Убожество, Чистоту і Послух у цьому Чині і в ньому обіцяю постійно перебувати аж до смерті...". Відтак цілує Євангелію, залишаючи на престолі власноручно написаний текст формулки врочистої професії. За нього ще моляться до Господа, щоб дав необхідні ласки для сповнення цієї обітниці. Таку ж посвяту роблять усі брати, що складають професію.

Опісля настає постриження на знак відречення від світу й усього світового, на знак відречення своєї волі й усіх тілесних пристрастей в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, дальше наступає одягання. Новопрофеси

отримують параман на знак повної і врочистої посвяти Богові, як одяг нетління і чистоти, на повсякчасну пам'ять вкладення на себе благого ярма Христового, якого тягар легкий, і для опанування всіх тілесних похотей і пристрастей; нагрудний хрест, на повсякчасну пам'ять про терпіння і приниження, обпльовування, кривди і рани, кпини, розп'яття і смерть Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, які він власновільно перетерпів за нас, щоб по своїй спромозі кожний змагав наподібнювати їх; мантію і каптур, тобто ризу спасення і броню правди, щоб відгородити себе від усякої неправди, щоб відсікти небезпечні хитрощі свого розуму і мудрування своєї волі, і мати завжди на умі думки про смерть і бути завжди готовим і пильним до всякої Христової чесноти. На останок новопрофес отримує запалену свічку, нагадування, що чистим і чеснотливим життям та добрим звичаєм має стати світлом світу, на збудування ближніх і прославу Богові. Тепер брат-профес прийняв знамення повної і врочистої посвяти Богові й зодягнувся в усю броню Божу, щоб він зміг перемогти всю потугу і напасті світових сітей, властей і правителів тьми цього віку й піднебесних духів злоби в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа.

Потім настоятель ще раз молиться до Господа та, щиро радіючи, вітає братів, складає побажання. Радіє вся Василіянська братія, що дочекалася в своїх рядах нових Христових воїнів, радіють рідні, що приїхали бути свідками цієї жертви своїх синів, радіють вірні, що переживають це дійство. Тож зрадіймо і ми, які читаємо цю статтю, що маємо ще вісім нових професів, посвячених Богові осіб, побажаймо їм щедрих Божих ласк та скріпімо їх своєю молитвою.

брат Йоанікій ЧВЕРЕНЧУК, ЧСВВ

● Марійська дружина молоді при церкві св. Онуфрія у грудні 1996 року вшанувала окремим концертом святого отця нашого Миколая в Палаці культури ім. Г. Хоткевича та й пішла з колядою до військової частини за залізничним двірцем по Городоцькій вулиці, а 26-го січня був ще концерт колядок. У ньому, як звичайно, брав участь дівочий хор "Звук", ансамбль "Намисто". Був і дитячий хор пані Оксани. На обидві імпрези прийшло багато публіки.

● У монастирі отців Василіян при церкві св. Онуфрія під час Різдвяних свят виступали різні групи з вертепом і колядою, а серед них — з Яворівщини, сестри Василіянки, товариство "Родина" та дитячий хор.

ВИДАВНИЦТВО ОТЦІВ ВАСИЛІЯН "МІСІОНЕР"

пропонує читачам:

Календар "Світла" на 1997 рік

Присвячений роздумам про особу Христа Спасителя. Також читачі дізнаються про підготовку людства до ювілею двотисячного року народження Господа нашого Ісуса Христа; про сучасний адміністративний стан Української Греко-католицької Церкви; про релігії світу та християнство; про сотий ювілей місячника "Місіонар" та ще багато цікавого і пізнавального.

Книга **Еміля Нойберта "Мій ідеал — Ісус, Син Марії"** доступно та зрозуміло розповість Вам про найвищий ідеал для кожної людини — про Божого Сина. Ісус Христос промовляє до кожного з нас, щоб шанували ми Божу Матір, щоб ми зверталися до Неї як до нашої найбільшої Заступниці та Порадниці. Автор цікаво побудував розповідь, яка наближається до діалогу. Ісус Христос неначе розмовляє з нами щиро і безпосередньо. Слухаймо Його!

У книзі **Людвика Кіяваріно "Сповідайтеся добре"** ви дізнаєтеся про безмежну доброту Ісуса. Діалог між учнем та учителем є пізнавальним і читач довідається детальніше про Святу Тайну сповіді та її значення.

Купуйте наші видання і духовно збагачуйтесь!